

RÅDET FOR
MUSKELSKJELETTHELSE

2019

Rådet for Muskelskjeletthelse er en frittstående, partipolitisk nøytral organisasjon som skal være en samfunnsaktør og pådriver for best mulig muskelskjeletthelse.

Årsberetning

Innhold

Innledning.....	1
Organisasjon.....	1
Styrets sammensetning	1
Kontrollkomite.....	2
Valgkomité	2
Medlemmer	2
Styrets arbeid.....	3
Stiftelsen Dam	3
Samarbeid og kommunikasjon.....	4
MUSS	4
Økt fokus med nye harde tall og fakta	5
Pakkeforløp for muskel- og skjelett	6
Politisk gjennomslag.....	7
Fra ord til handling!	7
Økonomi.....	7
Oppsummering.....	8

Innledning

Årsberetningen omfatter kalender- og regnskapsåret 2019. På generalforsamlingen 13 mai vil det i tillegg bli gitt en muntlig rapportering om aktiviteter så langt i 2020.

Organisasjon

Styrets sammensetning

Fra 1.1.2019 tom. Generalforsamling 22.5.2019:

Jakob Lothe (NKF)	Leder
Astrid T. Lunestad (LKB)	Nestleder
Erik Aarum (NMF)	Styremedlem
Lasse Efskind (DNLF-NOF)	Styremedlem
Finn-Tore Camacho Bjørnsand (PFF)	Styremedlem
Kjersti Storheim (FORMI)	1. Vara
Thor Einar Holmgard (RiN)	2. Vara

Styret har fra og med generalforsamling 22.5.2019 bestått av:

Jakob Lothe (NKF)	Leder
Jørn Pettersen (RiN)	Nestleder
Tor Carlsen (NFA)	Styremedlem
Kjerstin Fjeldstad (NRF)	Styremedlem
Lasse Efskind (DNLF-NOF)	Styremedlem
Finn-Tore Camacho Bjørnsand (PFF)	Styremedlem
Kjersti Storheim (FORMI)	1. Varamedlem
Erik Aarum (NMF)	2. Varamedlem

Kontrollkomite

Hjørdis Dahle (LFN)	Kontrollkomité
Hans Otto Engvold (NKF)	Kontrollkomité
Jorunn Lunde (NFF)	Kontrollkomité

Valgkomité

Astrid Lunestad (LKB)	Valgkomité
Stein Knardahl (STAMI)	Valgkomité
Hans Otto Engvold (NKF)	Valgkomité

Medlemmer

Pr. 31.12.2019 besto RMH av følgende 17 medlemsorganisasjoner:

- Fagforbundet
- Faggruppe for psykomotorisk fysioterapi (NFF)
- Foreningen for Kroniske Smertepasienter (FKS)
- Forsknings- og formidlingsenheten for muskelskjeletthelse (FORMI)
- Landsforeningen for kvinner med bekkenleddsmerter (LKB)
- Landsforeningen for nakkeskadde (LFN)
- NFSO-NSF Faggruppe for ortopedi, Norsk Sykepleierforbund
- Norsk forening for Allmennmedisin (NFA)
- Norsk Fysioterapeutforbund (NFF)
- Norsk Kiropraktorforening (NKF)
- Norsk manuellterapeutforening (NMF)
- Norsk Ortopedisk Forening
- Norsk Revmatikerforbund (NRF)
- Norsk Revmatologisk Forening
- Privatpraktiserende Fysioterapeuters Forbund (PFF)
- Ryggforeningen i Norge (RiN)
- Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)

Styrets arbeid

I 2019 ble det avholdt i alt 7 styremøter hvorav 2 per e-post. Møtene finner i regelen sted i FORMI sine lokaler på Ullevål Universitetssykehus. Alle styrets medlemmer bidrar på frivillig basis uten økonomisk vederlag.

Generalforsamlingen ble gjennomført i tilknytning til vår årlige dagskonferanse i HelseDirektoratets nye flotte lokaler på Storo 22. mai. Årets stormøte fant sted 7. november på Gardermoen i direkte tilknytning til MUSS' 8. Nasjonale forskningskonferanse innen muskelskjeletthelse med godt oppmøte fra våre medlemsorganisasjoner.

Antall medlemsorganisasjoner har nå økt til totalt 17 etter at vi hadde gleden av å ønske Foreningen for Kroniske Smertepasienter velkommen som ny medlemsorganisasjon i rådet.

Amy Marthinsen kom fra generalforsamlingen tilbake igjen som rådets sekretær etter å ha vært i svangerskapspermisjon og avløste Astrid T. Lunestad som var hennes vikar i tillegg til å være nestleder frem til generalforsamlingen. Da begge er ansatt ved FORMI, har dette som også omtalt i fjorårets beretning, vært en veldig en god og sømløs ordning som har sikret god kontinuitet og tilretteleggelse for styrets arbeid de siste to årene.

I løpet av de siste par årene har sekretariatet etablert gode rutiner for drift av rådet gjennom hele års-hjulet som er nøye beskrevet i en håndbok som til enhver tid holdes oppdatert. Vi erfarer at dette i stor grad har bidratt til å sikre en god, effektiv og forutsigbar drift av rådet og både nå og fremover samtidig som vi er blitt mindre personavhengige og mer robuste som organisasjon fremover. En stor takk går til Astrid T. Lunestad som har vært pådriver i dette arbeidet.

Stiftelsen Dam

Som ny søkerorganisasjon i Stiftelsen Dam (tidligere Extra-stiftelsen) varte det ikke lenge før rådet ble kontaktet av en rekke potensielle søkere og mottok flere prosjektsøknader. Styret innså veldig raskt etter litt prøving og feiling at søknadsbehandling og videre oppfølging av søkere som følge av vår nye status som søkerorganisasjon ville bli en uhåndterbar oppgave for styret alene.

Med sin lange erfaring som prosjektkoordinator i RiN, ga Thor Einar Holmgard styret verdifulle innspill og bistand til å organisere dette nye virksomhetsområdet i begynnelsen av perioden.

Styret valgte derfor å opprette en modell med en prosjektkoordinator (rådets sekretær Amy Martinsen) som sammen med en vurderingskomite (Lasse Efskind, Marianne

Bakke Johnsen og Thor Einar Holmgard) fortløpende behandler innkommende søknader og følger disse opp i forhold til Stiftelsen Dam etter på forhånd fastlagte rutiner.

I alt sendte rådet 10 søknader fordelt på 5 forskningsprosjekter og 5 helseprosjekter til Stiftelsen Dam i løpet 2019. Dessverre nådde ingen av våre prosjekter opp i konkurransen om tildelingene. I sin videre oppfølging har prosjektkoordinatoren gjennom aktiv dialog med Stiftelsen DAM fått identifisert nærmere hvilke kriterier som stiftelsen vektlegger mest i forhold til tildeling: Et av disse er at søkerorganisasjonen er direkte involvert i prosjektet, et annet viktig kriterium er at brukermedvirkning er godt og tydelig ivaretatt.

Vi tar derfor dette med oss videre i oppfølgingen av fremtidige søknader.

Samarbeid og kommunikasjon

Privatpraktiserende Fysioterapeuters Forbund (PFF) fulgte opp oppfordringen som ble gitt på sist generalforsamlingen og inviterte rådets leder Jakob Lothe til å informere om vårt arbeid på sin styresamling i Oslo 19 juni. Dette var meget nyttig for begge parter, og vi anbefaler sterkt flere av våre medlemsorganisasjoner til å gjøre det samme.

Leder av rådet ble også invitert til å holde et innlegg og var tilstede på store deler Ryggforeningens store arrangement Rygghelgen 2019 på Olavsgaard utenfor Oslo 18-20 oktober. Dette ble en positiv gjensidig erfaring som klart bidrar til å styrke båndene mellom råd og medlemsorganisasjon.

MUSS

Det gode samarbeidet og dialogen med MUSS har blitt ført videre i perioden. Rådet deltar med sin observatør Astrid T. Lunestad på fagrådsmøtene til MUSS. Siden FORMI fungerer som sekretariat både for rådet og MUSS er dessuten kontaktpunktene mange og tette, ikke minst med FORMIs brukermedvirkningsbase som igjen involverer flere av våre brukerorganisasjoner.

Det var derfor mange gode grunner for å legge årets stormøte til MUSS' 8. Nasjonale forskningskonferanse innen muskelskjeletthelse på Gardermoen 7. november slik at mange av oss kunne delta også på konferansen og møte forskerne.

Vi takker MUSS for stor velvillighet og tilretteleggelse i forbindelse med gjennomføringen av stormøtet.

Styret ønsker derfor velkommen tett og styrket kommunikasjonen med medlemsorganisasjonene så vel som fagmiljøene også i tiden fremover.

Økt fokus med nye harde tall og fakta

Behovet for å satse mer på muskelskjeletthelse er i løpet av 2019 blitt ytterligere grundig belyst gjennom to nye, omfattende samfunnsøkonomiske rapporter utført på oppdrag av hhv Norsk Revmatikerforbund og Norsk Kiropraktorforening.

Fra REMUS-rapporten utgitt av Norsk Revmatikerforbund gjengir vi noen nøkkeltall:

- Over en million nordmenn har muskel- og skjelettplager.
- Muskel og skjeletthelse koster 255 milliarder per år. Dette består av følgende: behandlingstkostnader 18 mrd., tapt verdiskapning 71 mrd. og helsetap 167 mrd.
- 255 milliarder kroner er mer enn det Staten Norge AS bruker på høyere utdanning og fagskoler, forsvaret og regionale helseforetak til sammen.
- Samfunnskostnadene for muskel og skjelett er 35 milliarder kroner mer enn for kreft, og nesten fire ganger større enn fedme.
- Revmatiske sykdommer og muskel- og skjelettplager står for 11% av alt helsetap i Norge
- 18% menn og 27 kvinner hadde i 2012 muskel- og skjelettplager med varighet over 6 måneder.
- 28 % av alle mottakere av uføretrygd er relatert til muskel- og skjeletthelse
- 40 % av alt legemeldt sykefravær skyldes utfordringer med muskel- og skjeletthelse
- 12,8 % av befolkningen har artrose

Kiropraktorforeningens rapport «Bærekraft i praksis» er på sin side den første kartleggingen som spesifikt omhandler av rygg- og nakkeplager.

I den nye rapporten kommer det frem at rygg- og nakkeplager er hyppigst i aldersgruppen 45-49 år for begge kjønn. De fleste som rammes er i yrkesaktiv alder. Plagene fører til rundt 120 000 helsetapsjusterte leveår og innebærer betydelig redusert livskvalitet for mange. De fleste av oss vil ifølge den nye rapporten oppleve rygg- og nakkeplager i løpet av livet. Ulike studier viser også at kvinner er overrepresentert. Blant de 1, 2 millionene som rammes hvert år, er rundt 55 prosent kvinner. Rundt 40 prosent av oss oppgir å ha hatt rygg- og nakkeplager den siste måneden.

Samfunnskostnadene er estimert til 165 milliarder kroner i helsetap grunnet rygg- og nakkeplager som videre koster 41,4 milliarder i redusert yrkesdeltagelse og økt sykefravær, 8,2 milliarder i redusert produktivitet, 8,7 milliarder i helsetjenestekostnader og 9,2 milliarder kroner i skattefinansieringskostnader.

Begge rapportene har fått mye publisitet og har vekket oppmerksomhet også internasjonalt. Estimaten fra de to rapportene harmonerer og støtter hverandre, og understreker behovet for å satse på muskelskjeletthelse mer enn noensinne.

At våre medlemsorganisasjoner prioriterer å bruke store ressurser på å fremskaffe etterrettelige tall og fakta kommer hele muskelskjeletthelseområdet til gode, bidrar til økt politisk fokus og ikke minst styrker og støtter opp under rådets politiske arbeid.

Takk!

Det har vært høyt aktivitetsnivå og flere viktige gjennomslag for rådet på den politiske arenaen i løpet av 2019.

Siden vi sist møtte politisk ledelse vinteren 2018 ved statssekretær Maria Jahrmann Bjerke har vi med stor glede kunnet konstatere at flere av våre innspill på møtet senere er blitt fulgt opp av regjeringen.

Pakkeforløp for muskel- og skjelett

I Granavolden-plattformen bebudet den nye fireparti-regjeringen å utvikle og innføre nye pakkeforløp for flere lidelser, herunder pakkeforløp for, smertebehandling, utmattelse og muskel- og skjelettlidelser. Litt senere, på kvinnedagen 8 mars, la regjeringen frem sin nye kvinnehelsestrategi hvor disse pakkeforløpene inngår i regjeringens nye kvinnehelsestrategi med økt fokus på sykdommer som typisk rammer kvinner.

Dette ble fulgt opp i revidert statsbudsjettet for 2020 med en bevilgning på 5 millioner kroner og oppgaven ble lagt til Helsedirektoratet.

Rådet ble invitert til en workshop i Helsedirektoratet 12. mars hvor rådets leder og sekretær deltok. I tillegg var flere av våre medlemsorganisasjoner representert. På workshopen ble det til vår skuffelse redegjort for at Helsedirektoratets mandat som avklart med departementet var begrenset til kun å omfatte uavklarte tilstander hvor man ikke var kommet frem til en diagnose.

Den snevre fortolkningen og magre bevilgningen sto i stor kontrast til hva som ble presentert på vår årlige dagskonferanse 22. mai i Helsedirektoratet hvor nettopp pakkeforløp var tema. Konferansen med den høyaktuelle tittelen "*Er pakkeforløp et godt pasientforløp?*" ble åpnet av assisterende helsedirektør Geir Stene-Larsen. Konferansen samlet godt med engasjerte deltagere og programmet inneholdt en rekke innlegg som beskrev godt dokumenterte pasientforløp for store diagnosegrupper som artrose, stenose og skiveprolaps. Det var bred konsensus blant konferansens deltagere at mye ligger godt til rette for å implementere dette videre som pakkeforløp. Det var derfor et stort paradoks at ingen fra direktoratet prioriterte å delta på konferansen. I kjølvannet av konferansen problematiserte generalsekretær i Revmatikerforbundet Bente Slaatten dette paradokset i et innlegg i Dagens Medisin.

Politisk gjennomslag

Rådet var til stede når daværende eldre- og folkehelseminister Åse Michaelsen la frem den nye folkehelsemeldingen "Gode liv i eit trygt samfunn". Vi kunne glede oss over at for aller første gang blir muskelskjeletthelse omtalt spesifikt i en stortingsmelding i egne avsnitt og at våre tidligere innspill i meldingsarbeidet var blitt tatt 100% til følge!

Det betyr at muskelskjeletthelse nå skal inngå som en sentral del i arbeidet med ny nasjonal NCD-strategi (side 108 i meldingen).

Den nye Folkehelsemeldingen bidrar ikke minst til at det politiske ansvaret for muskelskjeletthelse nå endelig har fått en klar adresse i departementet og ikke lenger er "såpestykket i badekaret". Inklusjon av muskelskjeletthelse i ny NCD-strategi betyr videre at muskelskjeletthelse fra nå av er løftet opp på samme plattform og på linje med de andre store sykdomsområdene i folkehelsearbeidet.

Med dette grepet har Norge plassert seg i fremste rekke av nasjoner som integrerer muskelskjeletthelse i NCD-arbeidet. Vi har klart gitt til kjenne at vi ønsker å bistå Regjeringen fremover i dette arbeidet gjennom vårt nettverk og 17 medlemsorganisasjoner, og har etablert god dialog med departementet slik vi fikk bekreftet gjennom spesialrådgiver i HOD, Ingrid Vigerust sin deltagelse på stormøtet på Gardermoen 7. november.

Fra ord til handling!

For vi som gjennom mange år har jobbet med å fremme muskelskjeletthelse fikk vi i slutten av perioden et enormt gjennombrudd og stor anerkjennelse med den overraskende nyheten at Olav Thon vil opprette en ny stiftelse for muskelskjelettforskning med grunnkapital på 1 milliard! Hans handling innebærer et stort og etterlengtet løft for muskelskjelettforskningen som allerede har vakt oppsikt langt utenfor Norges grenser.

Hans begrunnelse for å gjøre dette kom klart frem i NRK-intervjuet på Torp og er helt på linje med våre hovedbudskaper om at det behøves mye mer forskning på vår største årsak til helsetap som fortsetter å øke med en aldrende befolkning.

Olav Thon har gjort vårt budskap til handling og vi retter en stor takk for hans kloke handlekraft, fremsynthet og generøsitet!

Økonomi

Se vedlagte Årsregnskap for 2019. Regnskapet er ført av BDT Viken Regnskap.

Som det fremgår av årets regnskap, er rådets inntektsgrunnlag fortsatt i all hovedsak medlemskontingentene samt et lite overskudd fra konferansen, og den største utgiftsposten frikjøp av sekretariatsfunksjoner fra FORMI.

Oppsummering

I 2019 ser vi håndfaste resultater av rådets mangeårige innsats for bedre muskelskjeletthelse. Vi ser samtidig at mange gode krefter trekker i samme retning som vi viser vei. Muskelskjeletthelse er nå uomtvistelig dokumentert som største årsak til helsetap med enorme samfunnsøkonomiske konsekvenser. Problemet er økende og truer på sikt samfunnets bærekraft. Vi trenger mer kunnskap, gode tiltak og nye satsninger.

I folkehelsemeldingen "Gode liv i eit trygt samfunn" har regjeringen endelig løftet muskelskjeletthelsen ut av skyggen og opp på linje sammen med de andre store sykdomsområdene i erkjennelse av at dette er vår neste store folkehelseutfordring.

Så langt har vi imidlertid ikke sett mye handling eller bevilgninger fra myndighetenes side, men bøyer oss i støvet for Olav Thon som kom dem i forkjøpet og viser vei ved å legge en milliard på bordet til muskel- og skjelettforskning!

Vi forventer at rådet vil få en stadig viktigere rolle i denne spennende utviklingen i årene fremover.

Oslo, 15 april 2020

Jakob Lothe
Styreleder

Jørn Pettersen
Nestleder

Kjerstin Fjeldstad
Styremedlem

Lasse Efskind
Styremedlem

Finn-Tore Camacho Bjørnsand
Styremedlem

Tor Carlsen
Styremedlem